

MATHEMATICA
Σύντομες σημειώσεις

26/9/2015

Χάρης Παναγόπουλος – Καθηγητής Φυσικής, Π.Κ.
22892832 – haris@ucy.ac.cy

▶ Τί είναι η Mathematica :

Πρόγραμμα για κάθε λογής μαθηματικούς υπολογισμούς

- Αριθμητικές πράξεις
- Αλγεβρικές / Τριγωνομετρικές πράξεις
- Παράγωγοι, ολοκληρώματα
- Λύση εξισώσεων (αλγεβρικών, διαφορικών)
- Χειρισμός πινάκων και διανυσμάτων
- Στατιστική ανάλυση
- Γραφήματα πολλών ειδών

Έχει κάποια κοινά στοιχεία με προγράμματα όπως: Matlab, Maple, όμως διαθέτει περισσότερες δυνατότητες για συμβολικές/αλγεβρικές πράξεις και πολύ μεγαλύτερη ποικιλία εφαρμογών.

Επινοήθηκε από τον Stephen Wolfram, περί το 1988.

Η πιο πρόσφατη έκδοση (version) είναι η 10^η.

Website: www.wolfram.com

- Δωρεάν δοκιμή 15 ημερών
- Μειωμένη τιμή για μη επαγγελματίες: € 295
 - ▶ Δυνατότητα επιστροφής μετά από δοκιμή 1 μήνα
- Μειωμένη τιμή για φοιτητές: € 130

[Στο εργαστήριο είναι εγκατεστημένη η 5^η έκδοση (!) λόγω οικονομικής κρίσης...

Όμως οι διαφορές δεν είναι ουσιώδεις:

- Βελτίωση κάποιων πολύπλοκων ολοκληρωμάτων
- Μεγαλύτερη ποικιλία σε γραφήματα
- Μενού πιο φιλικό προς τον χρήστη

]

Ξεκινάμε το πρόγραμμα κάνοντας κλικ στο εικονίδιο:

Εναλλακτικά, ανοίγουμε ένα τερματικό παράθυρο από το εικονίδιο:
και πληκτρολογούμε την εντολή:

mathematica & : Ανοίγει γραφικό περιβάλλον,
με παράθυρα και μενού.

- Πολύ φιλικό προς το χρήστη (user friendly).

ή

math & : Ανοίγει μη γραφικό περιβάλλον.

- Λιγότερο φιλικό προς το χρήστη, αλλά:
- ελαφρώς πιο γρήγορο
- η διαδικασία που ακολουθήθηκε φυλάγεται με πιο ευανάγνωστο τρόπο (για μελλοντική χρήση, διορθώσεις)

[Αν θα δώσουμε την εντολή **math**, τότε συμφέρει να τη δώσουμε όχι από συνηθισμένο τερματικό παράθυρο, αλλά από ένα τερματικό που θα ανοίξουμε μέσα από το λεκτικό επεξεργαστή **emacs**, δίδοντας στην **emacs** την εντολή: "**ESC-X shell**". Με αυτό τον τρόπο θα μπορούμε να ανατρέξουμε όλα τα πεπραγμένα μας, και να τα σώσουμε σε αρχείο.]

Μια συνοπτική εισαγωγή/tutorial βρίσκεται στο μενού:

HelpBrowser → **The Mathematica Book**
→ **A Practical Introduction to Mathematica**

Αν δεν ανοίξει αυτομάτως φύλλο εργασίας “notebook” (ανάλογα με την έκδοση που χρησιμοποιούμε), τότε από το μενού επιλέγουμε:

Create New... → **Notebook**

Πρώτες Δοκιμές

Δοκιμάζουμε τις εντολές:

1+2 [SHIFT+ENTER για να εκτελεστεί η εντολή]
a + b + a

Παρατηρούμε ότι οι εντολές που δίνουμε απαριθμούνται:

In[1], In[2], κλπ.

Παρομοίως και για τα αποτελέσματα των εντολών:

Out[1], Out[2], κλπ.

% + a ("% το αμέσως προηγούμενο αποτέλεσμα,
"%%" το προ-προηγούμενο, "%%%", ...
"%2" το δεύτερο αποτέλεσμα, κλπ)

%1 + %%

(* Hi! *) (Χρησιμοποιούμε τα σύμβολα "(*" και "*)" για
σχόλια)

a = 3 ; (Δίδει την τιμή 3 στη μεταβλητή a. Βάζουμε ";"
αν δε θέλουμε να δούμε το αποτέλεσμα)

%2 (Το αποτέλεσμα 2 δίδεται τώρα με την δεδομένη
τιμή του a)

cut/copy/paste : γίνονται όπως και στο περιβάλλον Windows,

με τα πλήκτρα: **CTRL-X CTRL-C CTRL-V**

Μπορείτε επίσης να διορθώσετε μια προηγούμενη εντολή και να την δώσετε εκ νέου. Η διορθωμένη εντολή θα αποκτήσει νέο αριθμό! Η παλιά εντολή και το αποτέλεσμά της, δε θα φαίνονται πλέον στην οθόνη, άλλα μένουν αποθηκευμένες στη μνήμη. Αλλάξτε, π.χ., την εντολή In[2], με όποιον τρόπο θέλετε, και αργότερα πληκτρολογήστε In[2]. Τι θα συμβεί;

Ορισμός συναρτήσεων

Παράδειγμα: $f[x_] := 2x + a$ ή $g[x_] = 2x + a$

- Προσοχή:**
- Το όρισμα σε αγκύλες! []
 - Underscore "_" σημαίνει οποιοδήποτε όρισμα.
 - Το "=" σημαίνει άμεση ανάθεση τιμής, ενώ το ":=" σημαίνει «καθυστερημένη» ανάθεση.

Δοκιμάστε: $f[2]$, $g[2]$, $f[y]$, $f[4f[z]]$, ...

Θέστε $a = 5$ και ξαναδοκιμάστε $f[2]$, $g[2]$. Τι παρατηρείτε;

Δοκιμάστε επίσης τους ορισμούς:

$h1[a_] = a + 1$
και: $h2[a_] := a + 1$

Τι τιμή νομίζετε ότι θα πάρουν οι $h1[2]$ και $h2[2]$;
 $2+1=3$ ή μήπως $5+1=6$; Δοκιμάστε το!

➡ Συνήθως οι ορισμοί συναρτήσεων χρησιμοποιούν την καθυστερημένη ανάθεση τιμής!

$g[a_,b_] := a^2 b^3$ Συνάρτηση δύο, τριών, ..., μεταβλητών

Μερικές «εγγενείς» συναρτήσεις της Mathematica

Υπάρχουν χιλιάδες εγγενείς συναρτήσεις στη Mathematica. Γνωστές τόσο οι αριθμητικές τιμές όσο και οι ιδιότητές τους! Σύμβαση: αρχίζουν όλες με κεφαλαίο γράμμα.

Sqrt[], Log[], Exp[], Abs[], Sign[]
Sin[], Cos[], Tan[], ArcSin[], ...
Sinh[], Cosh[], Tanh[], ArcSinh[]

Υπάρχουν επίσης εγγενείς σταθερές, όπως:

Pi (= $\pi = 3.14159\dots$)
E (= $e = 2.71828\dots$)
I (= $i, i^2 = -1$)
Infinity (= ∞)
Degree (= $2\pi/360$, μοίρες σε ακτίνια)

Δοκιμές: **Sin[Pi/4], Sin[30 Degree], Sqrt[8], Sqrt[8.]**

Η εντολή N (numerical value)

N[%] (Αριθμητική τιμή του πιο πάνω αποτελέσματος)
N[Pi, 500] (Αριθμητική τιμή του "π", 500 δεκαδικά ψηφία!)

Ασκήσεις: Να υπολογιστούν, σε ακριβή και προσεγγιστική μορφή 20 ψηφίων, οι ποσότητες:

$$50!, \sin(\pi/2), \sqrt{3+\sqrt{5}}, \tan^{-1}(3), \cos(\pi/6), e^{i\pi/12}$$

Η Mathematica κάνει απλοποιήσεις, αλλά όχι προσεγγίσεις (εκτός αν το ζητήσουμε)!

Παράγωγοι - Ολοκληρώματα

D[g[x,y], x] Παράγωγος ως προς τη μεταβλητή x
D[g[x,y], {x,2}] 2η παράγωγος (προσέξτε το άγγιστρο!)

Δοκιμές: **D[g[x,y],y], D[Sin[x]/x, x], D[D[g[x,y],y],y]**

Integrate[f[y], y] Ολοκλήρωση αναλυτικά, αν είναι εφικτό

Δοκιμές: **Integrate[Sin[x]^2, x]**
Integrate[Sqrt[x^5+1] Log[x^2+1], x]
Integrate[x^2 Exp[-b x], {x, 0, Infinity}]

NIntegrate[f[x], {x, 3, 5}]

Ολοκλήρωση αριθμητική στο διάστημα $3 < x < 5$
(προσέξτε τις αγκύλες και το άγγιστρο!)

Δοκιμές:

NIntegrate[Sqrt[x^2+1], {x, 3, 5}]

(Δίνει μόνο 6 ψηφία. Η εντολή **N[%, 20]** δε βοηθά!)

NIntegrate[Sqrt[x^2+1], {x, 3, 5}, WorkingPrecision -> 30]

Αθροίσματα

Sum[f[x], {x, 2, 5}] (= f(2)+f(3)+f(4)+f(5))

Sum[f[x], {x, 1, 8, 2}] (= f(1)+f(3)+f(5)+f(7))

Δοκιμές: **Sum[x^2, {x, 1, n}],**
Sum[1/n^2, {n, 1, Infinity}]
Sum[(n^2+1)^(-5/4), {n, 1, Infinity}]

Ασκήσεις: Υπολογίστε σε κλειστή ή αριθμητική μορφή (με 20 σημαντικά ψηφία):

$$\int dx x^4 \cos(kx) , \quad \int_0^{\infty} dx \frac{1}{(x^2+a^2)^3} , \quad \int_1^2 dx (x^2+2)^{1/3} , \quad \frac{d^2}{dx^2} \left(\frac{x}{\sin x} \right),$$
$$\sum_{n=3}^{\infty} (1/n!), \quad \sum_{n=0}^{\infty} \frac{n^4}{(n!)^2}, \quad \prod_{n=0}^{10} (n^4+1)$$

Απλοποιήσεις εκφράσεων

Factor [x^6 -1]	(Παραγοντοποίηση)
Expand [%]	(Ανάπτυγμα εκφράσεων)
TrigExpand [Sin[b+c]]	(Τριγωνομετρικά αναπτύγματα)
Simplify [%]	(«Απλοποιεί» την έκφραση)
FullSimplify [%]	(Δοκιμάζει ακόμα περισσότερες απλοποιήσεις)

Πληροφορίες για συναρτήσεις/σταθερές/σύμβολα

- ?Sin** (πληροφορίες για τη συνάρτηση sin)
- ??Sin** (περισσότερες πληροφορίες για τη sin)
- ?*Sin*** (κατάλογος όλων των αντικειμένων που περιέχουν στο όνομά τους τα 3 συνεχόμενα γράμματα "Sin")

Χρήσιμες γενικές εντολές

- Quit** Έξοδος από το πρόγραμμα
- File → Save** Σώζει όλο το "notebook" σ'ένα αρχείο τύπου .nb
- Save["mynewfile.m", f, g]**
Σώζει τους ορισμούς των **f**, **g** σ'ένα αρχείο
- << mynewfile.m**
Διαβάζει ό,τι είχαμε σώσει σ'ένα αρχείο

Λύση πολυωνυμικών εξισώσεων

Solve[x³ - 2x² - 23x + 60 == 0, x]

Λύνει πολυωνυμικές εξισώσεις.

Προσέξτε το "=="! Είναι ισότητα, όχι ανάθεση τιμής

Η απάντηση: Μια λίστα από τις δυνατές λύσεις με μορφή αντικατάστασης: **Out[9] = {{x → -5}, {x → 3}, {x → 4}}**

%9[[2]] Το 2^ο στοιχείο της πιο πάνω λίστας: **{x → 3}**

Προσέξτε τις διπλές αγκύλες!

{a → b} Κανόνας αντικατάστασης, στέλνει το a στο b

f[x] /. %9 Θέτει σε εφαρμογή καθεμιά αντικατάσταση στη λίστα

Δοκιμή: Να βρεθεί η τιμή της έκφρασης **x³ + 5** όταν το **x** είναι η πρώτη από τις λύσεις της πιο πάνω εξίσωσης:

x³ + 5 /. %9[[1]]

Μόνο μέχρι 4^{ου} βαθμού εξισώσεις λύνονται σε κλειστή μορφή! (Θεώρημα της Άλγεβρας)

Δοκιμή: **Solve[x⁴ - 5x³ + 2x² - 3x + 1 == 0, x]**

Για υψηλότερου βαθμού εξισώσεις; Αριθμητική επίλυση

NSolve[x¹¹ + x⁴ + 8 == 0, x]

NSolve[x¹¹ + x⁴ + 8 == 0, x, WorkingPrecision -> 20]

Λύση άλλων αλγεβρικών εξισώσεων

FindRoot[Cos[x]-Tan[x]==0, {x, 2.8}]

- Αριθμητική λύση τυχαίας αλγεβρικής εξίσωσης, ξεκινώντας από κάποια αρχική τιμή, π.χ. **x=2.8**
- Αλλάζοντας την αρχική τιμή μπορεί να οδηγηθούμε σε κάποια άλλη από τις λύσεις που επιδέχεται η εξίσωση

Συστήματα αλγεβρικών εξισώσεων

Solve[{x^2+y==1, x-y==5},{x,y}]

Σύστημα (λίστα) 2 εξισώσεων, ως προς τις άγνωστες **x, y**

FindRoot[{Cos[x] == Sin[y], x^2 + y ==2}, {{x, 2}, {y, 7}}]

Σύστημα εξισώσεων με αρχικές τιμές των αγνώστων **x, y**

Απλά γραφήματα

Plot[Sin[1/x], {x, 0.1, 5}]

Γράφημα μιας συνάρτησης. Τα όρια του x είναι σε λίστα

Plot[{Sin[1/x], Cos[x^2]}, {x, 0.1, 5}]

Απεικόνιση 2 συναρτήσεων στο ίδιο γράφημα

Export["grafima.pdf", %]

Σώζει το πιο πάνω γράφημα σ'ένα αρχείο pdf

{{0.5, 3.1}, {0.8, 2.9}, {1.3, 2.8}, {2.2, 1.5}}

Λίστα από σημεία (x,y)

ListPlot[%, Joined->True]

Γραφική παράσταση της πιο πάνω λίστας

(Υπάρχουν πώρα πολλές επιλογές όπως το **Joined**,

για χρώματα, άξονες, κλίμακα, τίτλους, tickmarks, κλπ.

π.χ. **PlotRange -> {0, 2}, AspectRatio -> 3**)

ParametricPlot[{Sin[t], 2Cos[t]}, {t, 0, 2 Pi}]

Γράφημα των σημείων (x,y), όπου $x = \sin t$ και $y = 2 \cos t$, και $0 < t < 2\pi$

Plot3D[Sqrt[1 - x^2 - y^2], {x, -2, 2}, {y, -2, 2}]

3-διάστατο γράφημα $z(x, y) = \sqrt{1 - x^2 - y^2}$
από όποια οπτική γωνία επιθυμούμε!

[Για ακόμα πιο εξειδικευμένα σχέδια υπάρχουν λογισμικά όπως CAD (Computer Aided Design). Όμως είναι πολύ πιο ακριβά, και περιορίζονται μόνο σε σχέδια.]

Λίστες

Table[k^3,{k, 1, 10}]

Δημιουργεί μια λίστα τιμών του k^3

f[a_] := a + 1

f /@ %%

Η **f** δρά σε κάθε στοιχείο της λίστας

Έστω ότι:

Out[8] = {{0.5, 3.1}, {0.8, 2.9}, {1.3, 2.8}, {2.2, 1.5}}

Τότε:

%8[[3]]

θα δώσει: **{1.3, 2.8}**

%8[[4,1]]

θα δώσει: **2.2**

Table[%8[[i,2]], {i,4}]

θα δώσει: **{3.1, 2.9, 2.8, 1.5}**

Table[{i, %8[[i,2]]}, {i,4}]

θα δώσει: **{{1, 3.1}, {2, 2.9}, {3, 2.8}, {4, 1.5}}**

- Στη Mathematica κάθε έκφραση είναι ή ένα άτομο (π.χ. 38, a, Pi) ή μια λίστα!
- Κάθε λίστα αποτελείται από μια κεφαλή και από 0 ή περισσότερα στοιχεία.
 - Π.χ. **a+b+c** αντιστοιχεί σε: **Plus[a,b,c]**
(κεφαλή: Plus, στοιχεία: a,b,c)
 - **{a,b,c}** αντιστοιχεί σε: **List[a,b,c]**
(κεφαλή: List, στοιχεία: a,b,c)
 - **a^2** αντιστοιχεί σε: **Power[a,2]**
(κεφαλή: Power, στοιχεία: a,2)
- Η εντολή: **<νέα κεφαλή> @@ <έκφραση>** αντικαθιστά την κεφαλή της έκφρασης με τη νέα κεφαλή, π.χ. **Times @@ (a+b+c)** δίνει **a*b*c**

Επίλυση διαφορικών εξισώσεων

- Σε κλειστή μορφή (όπου είναι δυνατόν!), π.χ.

DSolve[D[y[x], x] == x, y[x], x]

Λύνει την εξίσωση: **dy/dx = x**

Άγνωστη: **y(x)**, Ανεξάρτητη μεταβλητή: **x**

Απάντηση: **{{y[x] -> x^2/2 + C[1]}}** (**C[1]**: σταθερά)

DSolve[D[y[x],x]== x^2 + y[x]^2,y[x],x] (δύσκολη!!)

DSolve[D[y[x], {x, 2}] == -4 y[x], y[x], x]

Λύνει την: **d²y/dx² = -4 y**

Απάντηση: **{{y[x] -> C[1] Cos[2 x] + C[2] Sin[2 x]}}**

όπου **C[1]**, **C[2]**: σταθερές, προσδιορίζονται από αρχικές συνθήκες

- Αριθμητική επίλυση (δίδοντας και αρχικές συνθήκες), π.χ.

**NDSolve[{D[y[x],x]== 1/(x^2 + y[x]^4), y[1]==0},
y[x],{x,1,2}]**

Λύνει την: **dy/dx = 1/(x² + y⁴)**, με αρχική συνθήκη:
y(1) = 0, στο διάστημα: **1 ≤ x ≤ 2**

Απάντηση:

{{y[x] -> InterpolatingFunction[{{1.,2.}},<>][x]}}

Το σύμβολο **< >** σημαίνει ότι η πλήρης περιγραφή του αποτελέσματος δεν εμφανίζεται στην οθόνη, χάριν συντομίας. Αν επιμένετε να τη δείτε: **FullForm[%]**

Για γραφική παράσταση της λύσης:

Plot[y[x] /. %%, {x, 1, 2}]

Presto!!

Στατιστικές αναλύσεις – Εισαγωγικά

Σ'ένα αρχείο (FakeData.txt) έγραψα δεδομένα της μορφής:

```
1980 3109
1981 3250
1982 3427
...
2015 14247
```

Η πρώτη στήλη καταγράφει τα έτη 1980-2015, ενώ η δεύτερη στήλη έχει το κέρδος μιας εταιρείας στο αντίστοιχο έτος.

Θέλουμε:

- Να διαβάσουμε το αρχείο στη Mathematica
- Να υπολογίσουμε το μέσο κέρδος, και τη διασπορά
- Να διερευνήσουμε την αυξητική πορεία (γραμμική; εκθετική;)
- Να προβλέψουμε τα κέρδη για τα έτη 2016-2020

ReadList["FakeData.txt", Number]

Διαβάζει όλους τους αριθμούς του αρχείου, και τους καταχωρεί σε μια λίστα: {1980, 3109, 1981, 3250, ...}

mydata = Partition[%,2]

Ομαδοποιεί σε 2άδες: {{1980, 3109}, {1981, 3250}, ...}

profitdata = Table[mydata[[i,2]], {i, Length[mydata]}]

Δημιουργεί τη λίστα: {3109, 3250, ...}

Mean[profitdata]

Μέση τιμή

StandardDeviation[profitdata]

Τυπική απόκλιση

Fit[mydata, {1, x}, x]

Προσαρμογή σε συνάρτηση $\alpha + \beta x$

Η μεταβλητή **x** συμβολίζει το πρώτο στοιχείο κάθε 2άδας

Fit[mydata, {1, x, x^2}, x]

Προσαρμογή σε συνάρτηση $\alpha + \beta x + \gamma x^2$

Οι πιο πάνω προσαρμογές είναι γραμμικές ως προς **α , β , γ**

Συχνά όμως θέλουμε και μη-γραμμικές προσαρμογές, π.χ. σε συνάρτηση της μορφής: **$a \exp(b (x-1980))$** . Χρησιμοποιούμε:

FindFit[mydata, a Exp[b (x-1980)], {a, b}, x]

Απάντηση: **{a -> 3114.23, b -> 0.0512687}**

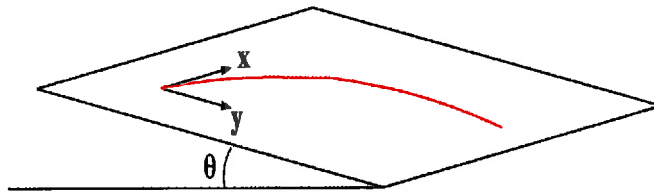
Οι προβλέψεις μας για τα κέρδη κατά τα έτη 2016-2020 μπορούν τώρα να υπολογιστούν ως εξής:

Table[a Exp[b (x-1980)] /. % , {x, 2016, 2020}]

Απάντηση: **{19720.5, 20757.9, 21849.9, 22999.3, 24209.2}**

Πρόβλημα-Εφαρμογή
(για φοιτητές Θετικών/Πολυτεχνειακών κατευθύνσεων)

Σώμα κινείται πάνω σε κεκλιμένο επίπεδο με τριβή. Να υπολογιστεί και να σχεδιαστεί η τροχιά του.

Δεδομένα: **θ** κλίση επιπέδου
 μ συντελεστής τριβής ολίσθησης
 v_0 μέτρο αρχικής ταχύτητας
 φ_0 κατεύθυνση αρχικής ταχύτητας στο κεκλιμένο επίπεδο x-y
 g επιτάχυνση βαρύτητας
 T ολικός χρόνος εξέλιξης

Υπόδειξη: Οι εξισώσεις κίνησης είναι (αποδείξτε το!):

$$\ddot{y} = -\mu g \cos \theta \frac{\dot{y}}{(\dot{y}^2 + \dot{x}^2)^{1/2}} + g \sin \theta, \quad \ddot{x} = -\mu g \cos \theta \frac{\dot{x}}{(\dot{y}^2 + \dot{x}^2)^{1/2}}$$

Επίλυση

(* Πρώτα ας επιλέξουμε τιμές για τα δεδομένα *)

$\theta = \text{Pi}/6$; $\mu = 0.3$; $v_0 = 2$; $\varphi_0 = -\text{Pi}/4$; $g = 10$; $T = 3$;

(* Λύνουμε τις διαφορικές εξισώσεις για $x(t)$, $y(t)$, στο διάστημα $0 \leq t \leq T$ *)

$s = \text{NDSolve}$

$\{x''[t] == -\mu g \text{Cos}[\theta] x'[t]/\text{Sqrt}[x'[t]^2 + y'[t]^2],$
 $y''[t] == -\mu g \text{Cos}[\theta] y'[t]/\text{Sqrt}[x'[t]^2 + y'[t]^2]$
 $+ g \text{Sin}[\theta],$

$x[0] == 0,$

$y[0] == 0,$

$x'[0] == v_0 \text{Cos}[\varphi_0],$

$y'[0] == v_0 \text{Sin}[\varphi_0]\},$

$\{x, y\}, \{t, 0, T\}$

(* Γράφημα της οριζόντιας συνιστώσας $x(t)$ *)

$\text{Plot}[\text{Evaluate}[x[t] /. s], \{t, 0, T\}, \text{PlotRange} \rightarrow \text{All}]$

(* Γράφημα της κατακόρυφης συνιστώσας $y(t)$ *)

$\text{Plot}[\text{Evaluate}[y[t] /. s], \{t, 0, T\}, \text{PlotRange} \rightarrow \text{All}]$

(* Γράφημα της τροχιάς $y(x)$ *)

$\text{ParametricPlot}[\text{Evaluate}[\{x[t], y[t]\} /. s], \{t, 0, T\}]$

Δοκιμάστε το!

Εντολές «ροής ελέγχου» (όπως σε άλλες γλώσσες προγραμματισμού, π.χ. Fortran, C, κλπ.)

- Η εντολή **If** : το αποτέλεσμα εξαρτάται από την τιμή (**true** ή **false**) που θα πάρει το «κατηγόρημα» (predicate). Χρήση της, π.χ., στον ορισμό ασυνεχών συναρτήσεων:

$$f[x_] := \text{If}[x < 0, -x, x]$$
$$g[x_] := \text{If}[x < -1, 0, \text{If}[x < 1, -2, 1]]$$

- Η εντολή **Do** : Επαναληπτική εκτέλεση εντολών. Χρήση της, π.χ., στον ορισμό του «παραγοντικού» (**a!**)

$$a = 1; \text{Do}[a = a * n, \{n, 1, 10\}]; a$$

... και αμέτρητες άλλες εντολές και εφαρμογές!

ΚΑΛΗ ΣΥΝΕΧΕΙΑ !